

Урок

Тема.Карпенко-Карий «Сто тисяч». Зміст твору.

Мета: розпочати ідейно-художній аналіз твору «Сто тисяч»;
розвивати культуру зв'язного мовлення, увагу, пам'ять, спостережливість,
вміння робити висновки, узагальнення, формувати кругозір;
виховувати почуття пошани до письменницької та театральної діяльності
митця; засудження бездуховності як прояву зла в житті людини.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Обладнання: портрет І. Карпенка-Карого; бібліотечка його творів;
серія картин Карпенка-Карого «Сто тисяч»; мультимедійна дошка,
дидактичний матеріал (тестові завдання, картки),
текст драми Карпенка-Карого «Сто тисяч»,
літературознавчий словник.

Форма уроку: урок-дослідження

Методи й форми роботи: робота в групах, «Доміно», «Ланцюжок думок»,
сенкен, «Міні-інтерв'ю», «Мозковий штурм», «Абетка драматичної творчості»

Хід уроку

І Організаційний момент

Доброго дня!

Сьогодні девіз нашого уроку такий:

«Зібратися разом – це початок,
триматися разом – це прогрес,
працювати разом – це успіх».

А це, зазвичай, означає, що дружно й організовано ми зможемо вивчити нову
тему, відчутти надійну підтримку і міцне плече однокласника.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1.Перевірка домашнього завдання

На минулому уроці ми вивчили життєвий і творчий шлях І.Карпенка-Карого,
дізналися про театр корифеїв: «Хто ж вони, творці українського театру», а також
розглянули теорію літератури.

- Виконання Д/З по групах

I гр. Мовознавці«Ланцюжок думок».

Завдання: пояснити значення слова «корифей»

За допомогою прийому «Доміно» укласти міні-словничок синонімів до слова
корифеї.

Корифеї → лідери → провідники → засновники → керівники.

II гр. Літературознавці

Завдання: розповісти про театр корифеїв

Слайд (на фоні Зимового театру з'являються фото корифеїв: М.Кропивницький,
М.Старицький, Карпенко-Карий, М.Садовський, П.Саксаганський, Марія
Заньковецька, Марія Садовська-Барілотті).

III гр. Біографи

Завдання:

1) розповісти про життєвий і творчий шлях Карпенка-Карого у формі «Міні-інтерв'ю»

Робота в парах «Журналіст» - «Письменник»

Діалог 1. Дитячі роки та відомості про батьків.

Діалог 2. Навчання письменника.

Діалог 3. Захоплення І.Карпенка-Карого театром

2) Скласти сенкен Карпенко-Карий

1.Карпенко-Карий

2.Відомий, працьовитий

3. Грає, пише, відтворює

4.Сцена – мій кумир

5.Митець, актор, письменник

2. Самостійна робота.

Анкетні дані письменника

Завдання: заповніть паспорт І.Карпенка-Карого.

1. Прізвище, ім'я та по батькові: Тобілевич Іван Карпович

2. Псевдонім: І.Карпенко-Карий

3. Дата народження: 29 вересня 1845 року

4. Місце народження: село Арсенівка на Херсонщині, поблизу Єлисаветграда (нині Кіровоград)

5. Батьки: Карпо Адамович і Євдокія Зіновіївна

6. Соціальне походження: з родини збіднілого дворянина

7. Національність: українець

8. Сімейний стан: одружений з Надією Тарковською, двоє дітей – Назар і Галя

9. Освіта: трикласна повітова школа

10.Професійна діяльність: писар у станового пристава; канцелярист міської управи, повітового суду; секретар міської поліції, актор театру

11.Риси вдачі: благородний, чуйний, чемний, поважає простий люд, зневажає панів, працьовитий, відповідальний

12.Творча спадщина: 18 п'єс, 3 етюди, оповідання, критичні праці, переклади: «Сто тисяч», «Хазяїн», «Безталанна», «Наймичка», «Бондарівна», «Мартин Боруля», «Сава Чалий».

III Мотивація навчальної діяльності

«Розшифруй закодоване слово»

Розгадавши слово, дізнаєтесь, про що далі буде мова на уроці. Для цього необхідно замість цифр (це порядковий номер літер в абетці)поставити відповідну букву.

I гр. 5 20 1 16 1

Д Р А М А

II гр. 21 26 6 17 1

С Ц Е Н А

III гр. 22 6 1 22 20

Т Е А Т Р

IV Оголошення теми та мети уроку.

Отже, наш урок не зовсім звичайний, це урок-дослідження. Розглянемо драму, сцену, на якій йде п'єса в театрі.

Відкрийте зошити. Запишіть тему уроку.

Двадцять четверте січня

Класна робота

І.Карпенко-Карий «Сто тисяч». Зміст твору.

Мета нашого уроку: розпочати ідейно-художній аналіз твору «Сто тисяч»

Завдання, які повинні виконати протягом уроку.

Перед вами є рюкзачок, на якому записуєте – одним словом, СС або цитатою неординарний план (*тема прослуханої інформації*) на будь-якій кишені (*бажано або знизу доверху, або зверху донизу – не хаотично*).

1. Спробуємо пригадати абетку драматичної творчості (теорія літератури)
2. Опрацюємо твір І.Карпенка-Карого «Сто тисяч».
3. Пригадаємо схему аналізу драматичного твору.
4. Прослухаємо, подивимося інсценізацію уривка з трагікомедії «Сто тисяч» Карпенка-Карого.
5. Прочитаємо уривки з твору в ролях.
6. Запишемо автограф-думку про урок.

V Сприйняття нового матеріалу.

1. «Мозковий штурм»

- Пригадайте, як називається драма-казка О.Олеся, яку ви вивчали в 5 класі («Микита Кожум'яка»)

2. Кінослайти «Абетка драматичної творчості»

1. **Драма** (гр.drama) – рід художньої літератури.
2. **Драматург** – автор драматичних творів.
3. **Драматургія** – сукупність драматичних творів письменника, епохи, народу.
4. **Дійова особа** – зображена в художньому творі людина (рослина, тварина, предмет), через дії, вчинки, почуття розкривається художня ідея твору.
5. **Дія** – частина драматичного твору, яка поділена на яви, сцени чи картини.
6. **Ява** – частина драматичного твору, пов'язана з появою на сцені дійові особи.
7. **Репліка** – висловлювання персонажа п'єси.
8. **Ремарка** – авторське пояснення для режисера й акторів (зовнішність героїв, їхні дії, жести, інтонації тощо).
9. **Монолог** – це роздум дійової особи вголос.
10. **Діалог** – це розмова двох або кількох осіб.

3. Робота з підручником

Опрацювання понять з теорії літератури (див. с.65)

- Назвіть основні жанри драматургії

Слайд. Смайлики (таблиця)

Драма – художній твір, у якому показано життя в дії і який написано у формі розмови дійових осіб (діалоги, монологи).

Комедія – драматичний твір, у якому в комічних образах викриваються негативні суспільні або побутові явища, висміюються людські вади, негативні риси характеру.

Трагікомедія – драматичний твір, у якому об'єднані ознаки трагедії й елементи комедії: твір побудований на основі трагедійного конфлікту, розв'язка якого закінчується комічно, не вимагає обов'язкової загибелі героя.

- Яке значення мала драматургія для розвитку українського театру?

Слайд (на карті висвічуються міста, в яких виникали театри – Полтава, Київ, Одеса, Харків).

4. Робота в групах

Літературознавці

Завдання: розказати історію створення комедії «Сто тисяч» І.Карпенка-Карого.

У 1889 р. на хуторі Надія Карпенко-Карий пише п'єсу «Гроші», яка згодом здобула популярність під назвою «Сто тисяч».

Через рік комедія була інсценізована. Головну роль Герасима Калитки у п'єсі виконував автор.

Але у першому варіанті п'єси прізвище героя було Капшук – торбинка з шнурочком для грошей. В основу п'єси покладено реальний факт. На той час на півдні України активно діяли шахраї, які продавали заможним селянам фальшиві гроші.

5. Інсценізація уривку з комедії «Сто тисяч» І.Карпенка-Карого

І щоб відчувати справжнє театральне дійство, я запрошую Вас на Вас на виставу

- Що ви дізналися з цього уривку?

Очікувані відповіді.

Біографи

Завдання: назвати героїв твору (Герої: І дія (ява І,ІІ))

Мовознавці:

Завдання: поясніть значення цих слів

Фактор – посередник

Гендель – торгівля

Агент – довірена особа якоїсь організації, що виконує певні доручення

Вексель – борговий документ

Пров'янт (провіант) –продукти харчування

Фураж – корм для худоби

Шпанка – порода овець.

6. Аналіз драматичного твору

Робота з підручником: зачитати схему-аналіз драматичного твору
(звернутися до виставки книжок та ілюстрацій)

7. Робота в групах.

«Коло ідей» (дослідження драматичного твору)

I гр. Завдання: визначити тему твору.

II гр.Завдання: визначити ідею твору

III гр.Завдання:визначити жанр та проблематику твору.

8. Виразне читання змісту I дії п'єси в ролях (ява I, II)

9. Обговорення ідейно-художнього змісту.

Бесіда:

- Про що свідчить той факт, що твір починається з появи невідомого?
- Що таке гроші? У чому їх призначення?
- Чому суд на думку Копача є гласним?
(накриває жидків гласний! Хе-хе-хе!) (Ява III)
- Як ви вважаєте, чи все можна придбати за гроші?
- Як Копач охарактеризував Невідомого?
(заметь – це пройдисвіт... (яві IV)

V Узагальнення та систематизація знань.

Тестування *(Дошка)*

1. Слово корифей означає:

- а) найкращий
- б) перший, заспівувач
- в) найактивніший
- г) винятковий

2. Рідною сестрою Карпенко-Карого була акторка театру корифеїв:

- а) Соломія Крушельницька
- б) Марія Заньковецька
- в) Марія Заньковецька -Барілотті
- г) Ганна Затиркевич

3. Братами Карпенка-Карого серед корифеїв були:

- а) П.Саксаганський
- б) М. Старицький
- в) М. Кропивницький
- г) М. Садовський

4. І.Карпенко-Карий придбав собі псевдонім на честь:

- а) історичного діяча
- б) діда
- в) батька
- г) брата

5. Найвище творчість письменника оцінив:

- а) І.Нечуй-Левицький
- б) П.Мирний
- в) І.Франко
- г) М.Старицький

6. За національністю Невідомий:

- а) українець
- б) таджик

- в) єврей
 - г) німець
7. Скільки десятин землі мав Герасим Калитка:
- а) 50
 - б) 200
 - в) 100
 - г) 500
8. За соціальним станом Герасим Калитка:
- а) багатий селянин
 - б) міщанин
 - в) боярин
 - г) дрібний чиновник
9. Товар в кожаних мішках, як зазначив невідомий, на Україну потрапляє з:
- а) Берліна
 - б) Парижа
 - в) Лондона
 - г) Москви
10. Що побажав Невідомий Калитці, домовившись на наступну зустріч на вокзалі:
- а) бути завжди здоровим і щасливим
 - б) стати мільйонером
 - в) купатися у червінцях
 - г) скупити всі землі
11. Де вирішує Калитка розмінити фальшиві гроші?
- а) у Жолудя
 - б) у банку
 - в) у казначействі
 - г) на базарі
12. З якою метою Копач збирався їхати з Романом до Пузиря?
- а) позичити гроші
 - б) купити поросят
 - в) на полювання
 - г) роздивитися

За кожну правильну відповідь 1 бал

Відповіді: 1-б, 2-в, 3-а, 4-в, 5-в, 6-в, 7-б, 8-а, 9-в, 10-б, 11-в, 12-г.

VI Підсумок уроку

1. Інтерактивна вправа

«Незакінчене речення»

- Найбільше мене вразило...
 - І.Карпенко-Карий уявляється мені як людина...
 - І.Карпенко-Карий говорив...
- (Сцена – мій кумир)*

2. Додаткове завдання

Скласти сенкен

Драма, сцена, театр

3. Автограф-думка про урок

VI Рефлексія та оцінювання діяльності учнів

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?

VII. Домашнє завдання

Записати елементи композиції твору «Сто тисяч» І. Карпенко-Карого

Підготувати малюнок на тему: «Якими я уявляю героїв п'єси» (група «Художники»)

Опрацювати ідейно-художній зміст II дії твору.